

Za: MZ

V vednost: Strokovnemu odboru ESS za državno ureditev in javne zadeve za obravnavo osnutka Pravilnika o poklicnih boleznih

Datum oddaje komentarja: 19. 4. 2018

Spoštovani!

Pošiljam vam svoje pripombe na predlog Pravilnika o poklicnih boleznih, ki je v javni razpravi do 20. 4. 2018 na e-demokraciji. Nekatere pripombe sem vam že poslala v okviru socialnega dialoga v Strokovnem odboru ESS za državno ureditev in javne zadeve za obravnavo osnutka Pravilnika o poklicnih boleznih. Ker verzija pravilnika v javni razpravi ni bila predstavljena strokovnemu odboru ESS, pa dodatno pošiljam še nekatere pripombe na nove rešitve v njej.

Namen mojih pripomb je konstruktiven prispevek za pravilnik, ki bo sprejemljiv za vse in bo funkcioniral v praksi.

2. člen: Določiti je treba tudi namen:

1. za uveljavljanje pravic na podlagi poklicne bolezni v okviru obveznega zdravstvenega zavarovanja (nosilec ZZS) in obveznega invalidskega zavarovanja (nosilec ZPIZ), ker:
 - obe zavarovanji krijeta tudi tveganje za nastanek poklicnih bolezni. Preprečiti je treba, da upravičenec s pozitivnim mnenjem na obrazcu iz Priloge 4 ne bi mogel uveljaviti pravic na podlagi ugotovljene poklicne bolezni v teh dveh zavarovanjih in bi moral dodatno dokazovati poklicno bolezen. Določiti je treba, kako mnenja komisije upoštevajo pooblaščen delavci ZPIZ in ZZS pri uveljavljanju pravic na podlagi invalidskega in zdravstvenega zavarovanja za primer poklicne bolezni;
 - je treba določiti, da se izvedensko mnenje po tem pravilniku upošteva med kriteriji za določanje uvedbe diferencirane prispevne stopnje in pri uveljavljanju regresnih zahtevkov s strani ZZS in ZPIZ;
2. podlaga za inšpekcijski nadzor IRSD, da se z ureditvenimi odločbami zagotovi preprečitev poklicnih bolezni pri delodajalcih, kjer je bil vzrok za njihov nastanek.
3. dopolnitev Pravilnika o preventivnih zdravstvenih pregledih, da bo po potrebi določal obdobje zdravstvene preglede poklicno obolelih tudi po upokojitvi (npr. za nevarne kemične snovi). Slediti je treba nadaljevanju poklicnih bolezni po potrditvi suma vključno z mortaliteto.

3. člen: Definira se naj tudi pomen izraza »pooblaščen zdravnik« in sem prenese 1. odstavek 12. člena.

4. člen, 3. odstavek: Postopek sprememb in dopolnitev seznama poklicnih bolezni mora biti dopolnjen s fazo posvetovanja s socialnimi partnerji v Ekonomsko-socialnem svetu. Člani ESS morajo imeti pravico predlagati in utemeljiti spremembe in dopolnitve. Trditev, da je seznam izključno strokovno vprašanje, je mit. Ni interesno neopredeljenih strokovnjakov. Zlasti ne v medicini dela, ki se financira izključno iz sredstev delodajalcev. Na mnoge poklicne bolezni so v svetu in EU opozorili sindikati na podlagi obolevanja delavcev. Dokazani so tudi primeri namernega prikrivanja zdravstvenih posledic (npr. tobačna in azbestna industrija).

5. člen, 3. odstavek: Naj se zapiše, da se uporabljajo kriteriji zapisani v publikaciji o ugotavljanju in potrjevanju posameznih poklicnih bolezni, ki jo je izdal Generalni direktorat za zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje Evropske komisije. Če je tako, je potrebno napisati naslov publikacije. V prehodnih določbah pravilnika je treba določiti rok za prevod publikacije v slovenščino oziroma rok, do kdaj bodo pripravljene slovenski kriteriji. Ali omemba KIMPDS prejucira izbiro terciarnega izvajalca medicine dela na razpisu v skladu s 1. odstavkom 14. člena in bi to lahko bilo sporno?

5. člen, 1. odstavek: doda se naj tudi alineja, da poklicna bolezen lahko obstaja tudi, če je prišlo do kritične izpostavljenosti vzročnemu dejavniku poklicne bolezni v krajšem obdobju (npr. nevarne kemikalije).

6. člen, 4. odstavek: Obvezna priloga vloge naj bo zgolj zdravstvena dokumentacija delavca, ki se nanaša na bolezen, za katero se ugotavlja, ali je poklicna.

7. člen, 3. odstavek: V kazenskih določbah je treba določiti sankcijo za delodajalca in drugih naštetih, ki ne dostavijo delovne in druge dokumentacije iz 4. in 5. odstavka 6. člena pravilnika.

7. člen, 4. odstavek: Zakaj so predvidene dodatne diagnostične storitve? Ali ne zadošča diagnoza bolezni, ki je priloga vloge po 4. odstavku 6. člena? Predstavnice MZ in KIMPDŠ so nam v okviru socialnega dialoga zagotavljale, da postopek ugotavljanja poklicne bolezni ne bo zahteval dodatnih zdravstvenih storitev, saj mora biti predhodno diagnostični postopek že zaključen. Vsebina postopka za ugotavljanje poklicne bolezni naj bi bila zgolj, ali že diagnosticirana poklicna bolezen izpolnjuje kriterije za poklicno bolezen. Tudi zato naj bi bili stroški postopka obvladljivi. Tu gre za odstopanje od prvotnega koncepta pravilnika. Ista pripomba velja tudi za 17. člen.

7. člen, 5. odstavek: V kazenskih določbah je treba določiti sankcijo za delodajalca in drugih naštetih, ki ne omogočijo v roku 3 dni ogleda delovnega mesta, delovnih prostorov in delovnega okolja.

7. člen, 11. odstavek: Določi se naj obrazec za zahtevo delavca za ponovno presojo suma o obstoju poklicne bolezni.

8. člen, 2. odstavek: Določiti je treba, kaj je potrebna vsebina mnenja komisije (vsaj to, kar je v 4. odstavku 8. člena).

8. člen, 3. odstavek: Izdano mnenje komisije se naj izroči vsem delavčevim delodajalcem in njegovim strokovnim službam, kjer je bil ugotovljen vzročni dejavnik poklicne bolezni. Določeno mora biti pravno varstvo vseh strank v pritožbenem postopku, če menijo, da so bila napačno ugotovljena dejstva, na katerih mnenje temelji (delavec, delodajalec). O ugotovljeni poklicni bolezni mora biti obveščen tudi delavski zaupnik za varnost in zdravje pri delu in sindikat pri delodajalcih.

8. člen, 4. odstavek: Obvestilo o potrjeni poklicni bolezni naj vsebuje tudi ime poklicno obolelega delavca ter navedbo vzročnega dejavnika poklicne bolezni in delodajalce, pri katerih je prišlo do izpostavljenosti vzročnemu dejavniku.

9. člen: Uskladita se naj 8. in 9. člen. Ni jasno, zakaj Pravilnik v 8. členu določa, da komisija obvešča pristojne o ugotovljeni poklicni bolezni, v 9. členu pa določa, o sumih in potrjenih poklicnih boleznih register in IRSD obvešča terciarni izvajalec medicine dela. To je treba uskladiti s 4. odstavkom 15. člena. Določiti je tudi treba, da se posreduje celotna vsebina obvestila o potrjeni poklicni bolezni iz 4. odstavka 8. člena:

- v register poklicnih bolezni,
- na IRSD,
- izvajalcema obveznih zavarovanj za primer poklicne bolezni ZPIZ in ZZS.

10. člen, 1. odstavek: Določi naj potrebno vsebino letnega poročila o poklicnih boleznih, ki ga pripravi terciarni izvajalec medicine dela v skladu s 16. členom (tudi zavrnjene sume ipd.). To poročilo naj dopolnita ZPIZ in ZZS s podatki iz zavarovanja (primeroma število upravičencev do posameznih pravic iz zavarovanja za primer poklicne bolezni v posameznem letu in kumulativno iz vseh let, finančni

podatki, ukrepi za obvladovanje pojava kot so diferencirana prispevna stopnja za delavce, pri katerih so ugotovljene poklicne bolezni ipd.). V ta člen se naj prenese vsebina 16. člena.

11. člen: Doda se naj določilo o varovanju osebnih podatkov. Prav tako je treba pretehtati, ali je država odstopila od namere o prihodnjem skupnem izvedenskem organu za vse vrste socialnih zavarovanj. Glej Socialni sporazum za obdobje 2015–2016, UL RS 29/2015!

16. člen: Letno poročilo je treba posredovati tudi na ZPIZ kot izvajalca invalidskega zavarovanja za primer poklicne bolezni. Vsebino 16. člena bi veljalo umestiti v 10. člen.

17. člen: Glej pripombo k 4. odstavku 7. člena.

18. člen: Prejudicira, kdo bo izbran na javnem razpisu v skladu s 1. odstavkom 14. člena.

19. člen: Koliko bo za kritje stroškov prispeval ZPIZ? Ali ZPIZ ne bo zavezan upoštevati mnenj komisije pri odmeri pravic iz invalidskega zavarovanja?

22. člen: V skladu s 424. in 428. členom ZPIZ-2 naj se 22. člen glasi: »Z dnem uveljavitve tega pravilnika se preneha uporabljati seznam poklicnih bolezni, ki je bil priloga Pravilnika o seznamu poklicnih bolezni (Uradni list RS, št. 85/03, 43/11 – ZVZD-1 in 96/12 – ZPIZ-2).«

Priloga 1: V poglavju III BOLEZNI, KI JIH POVZROČAJO RAKOTVORNE SNOVI, PRIPRAVKI IN ENERGIJE se doda:

»2. rak in bolezni, povzročene z nevarnimi kemičnimi, rakotvornimi in mutagenimi snovmi, za katere so določene zavezujoče mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost in ki niso na tem seznamu

3. rak, povzročen z izpuhi dieselskih motorjev«

UTEMELJITEV:

Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu (UL RS št. [100/01](#), [39/05](#), [53/07](#), [102/10](#), [43/11](#) – ZVZD-1 in [38/15](#)) in Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti rakotvornim ali mutagenim snovem (UL RS št. [101/05](#), [43/11](#) – ZVZD-1 in [38/15](#)) določata zavezujoče mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost za nevarne kemične snovi in za karcinogene in mutagene. Seznama se redno dopolnjujeta v skladu z evropsko zakonodajo.

Za izpuhe dieselskih motorjev še ni določena mejna vrednost poklicne izpostavljenosti, zato naj bodo posebej omenjeni. Dokazano je namreč, da so četrti najpogostejši povzročitelj poklicnega raka s smrtnim izidom. Evropski parlament je 27. 3. 2018 predlagal, da se zanje določi evropska obvezujoča mejna vrednost 50µg /m³ elementarnega ogljika kot komponente dizelskih izpuhov (nemška mejna vrednost).

Lučka Böhm, izvršna sekretarka ZSSS za varnost in zdravje pri delu

ZSSS, Dalmatinova 4, SI-1000 LJUBLJANA, Slovenija

E: lucka.bohm@sindikato-zsss.si

T: +386 1 43 41 245

F: +386 1 23 17 298

M: +386 51 306 202

www.zsss.si

